

Shadow Boxing-การเมืองใหม่

วินาทีนี้ผู้คนกำลังพูดกันอย่างครึกโครมถึงความจำเป็นในการปฏิรูประบบการเมืองใหม่ มีใครบ้างที่พูดได้อย่างเต็มปากว่า

รู้สึกพอใจกับผลลัพธ์ของประชาธิปไตยและความสำเร็จที่ระบอบนี้มอบให้แก่เรา มันง่ายมากเลยที่จะสรุปว่า ระบอบที่ให้นายกรัฐมนตรีอย่างนายสมัคร สุนทรเวช รว.มหาดไทยอย่าง ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง และประธานสภาผู้แทนราษฎร

ที่ต้องลาออกเพราะทุจริตการเลือกตั้งต้องเป็นระบอบที่มีข้อผิดพลาดอย่างร้ายแรงแน่ๆ

ไม่ว่าจะแยะอย่างไรอย่างน้อยระบอบประชาธิปไตยก็ควรให้ผู้นำที่มีความสามารถพอสมควรแก่เรา แต่สิ่งที่เราได้จากระบอบนี้กลับเป็นส่วนผสมของผู้นำที่เป็นพิษที่สุดเท่าที่จะสามารถจินตนาการถึง เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมที่จะสรุปได้ว่าระบอบนี้ต้องมีข้อบกพร่องอย่างรุนแรงอยู่แน่

แต่ก็มีเหตุผลข้อหนึ่งที่ผมอาจยกมาโต้แย้งความคิดข้างต้นได้ คือ อย่างน้อยที่สุด

นี่ก็เป็นระบอบที่ดีพอที่จะปล่อยให้ผู้นำประเภทนี้มีโอกาสอยู่ในตำแหน่งได้สั้นมาก คือแค่ไม่เกิน 7 เดือน

ขณะที่ในระบอบอื่นที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยบังคับให้ประชาชนต้องทนกับผู้นำที่เป็นพิษอยู่นานเป็นปีๆ

หรือบางครั้งเป็นชั่วอายุคนทีเดียว ลองคิดถึงระบอบของ สตาลิน หรือ คิมจองอิล ดูสิครับ

และการเปลี่ยนแปลงล่าสุดที่เพิ่งเกิดขึ้นกับเรา

ถ้าจะว่ากันไปแล้วก็เกิดจากส่วนผสมของระบอบนิติรัฐที่ถูกใช้ผ่านกระบวนการศาลที่เป็นอิสระในด้านหนึ่ง กับความจำเป็นที่ต้องรับฟังความคิดเห็นของสาธารณชนในอีกด้านหนึ่ง ดังนั้นเราน่าจะสรุปได้เช่นกันว่า

แม้ระบอบประชาธิปไตยจะมีข้อบกพร่องตรงที่สามารถให้ผู้นำที่เลวที่สุดที่จะเป็นไปได้

แต่มันก็เปิดช่องให้เราสามารถขับไล่คนเหล่านี้ออกไปจากอำนาจได้อย่างรวดเร็วด้วยเช่นกัน

บางคนอาจแย้งว่า

การเปลี่ยนแปลงที่เพิ่งเกิดขึ้นนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความวิตกกังวลเกี่ยวกับปฏิบัติการที่อาจตามมาจากกองทัพ หากนายสมัครถูกเลือกกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใหม่

ความกลัวการปฏิวัติที่ยังคงคุกรุ่นอยู่ในบรรยากาศทางการเมืองของเราต่างหากที่บีบให้นักการเมืองต้องปฏิบัติตัวให้ดีกว่าที่แล้วๆ มา

ดังนั้น ขณะที่ทุกคนต่างต้องการหลีกเลี่ยงการปฏิวัติ

แต่กลับดูเหมือนภัยคุกคามจากการปฏิวัตินี้ต่างหากที่เป็นสิ่งจำเป็นในการบีบให้นักการเมืองตัดสินใจทำในสิ่งที่ถูกทำนองคลองธรรม

ดังนั้นระบอบประชาธิปไตยที่เราอยู่ในมือขณะนี้จึงเป็นแค่ระบอบสำหรับใช้เลือกผู้นำที่มีข้อบกพร่อง

โดยที่ต่องฟังการตรวจสอบถ่วงดุลโดยกองทัพ จึงห่างไกลมากจากอุดมคติที่ควรจะเป็น

ดังนั้นจึงไม่แปลกที่คนจะพูดกันมากถึงการปฏิรูปเพื่อไปสู่ระบอบใหม่ที่ดีกว่า

ช่วงสองอาทิตย์ที่ผ่านมา

ข่าวใหญ่อีกข่าวหนึ่งที่ช่วงชิงความสนใจของเราไปจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในประเทศขณะนี้ก็คือ

วิกฤตที่เผยตัวออกมาในตลาดการเงินของสหรัฐอเมริกา ที่คนไทยหลายคนพากันเรียกว่า "วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์"

เพื่อเป็นการแก้แค้นที่ชาติตะวันตกเคยเรียกวิกฤตที่เกิดขึ้นกับทวีปเอเชียเมื่อปี 2540 ว่าวิกฤต "ต้มยำกุ้ง"

ปัญหาเรื่องการล้มหายตายจากของบริษัทอย่าง เลห์แมน บราเธอร์ส รวมไปถึง แบร์ สเติร์นส์ เอไอจี

และแม้แต่เฟรตดีแอนด์แพนนี่ จะไม่ใช่เรื่องใหญ่อีกต่อไปเมื่อเทียบกับปัญหาที่ใหญ่กว่า คือ

การตั้งคำถามกับลัทธินิยมตลาดเสรี

ผมเชื่อว่านับจากนี้ไปความคิดที่ว่ารัฐบาลต้องปล่อยให้ตลาดเสรีทำงานไปเองโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวแทรกแซงเลย นั้นจะไม่มีใครถือเป็นจริงเป็นจังอีกต่อไป อย่างน้อยๆ ก็อีกไม่ต่ำกว่าชั่วอายุของคนคนหนึ่งนั้นละครับ

นักการเมืองก็เป็นแบบเดียวกันครับ

ถ้าปล่อยให้พวกเขาอยู่กับกฎระเบียบและข้อห้ามที่ไม่สามารถบังคับใช้ได้จริง

นักการเมืองก็พร้อมจะทำอะไรได้ทั้งนั้นเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ของตัวเอง และยิ่งเราฟังพาดตลาดเสรี

(ประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม) มากแค่ไหน ก็ยิ่งเชื่อได้เลยว่าระบอบนี้จะถูกใช้อย่างผิดๆ โดยนักการเมืองเหล่านี้

การเข้าแทรกแซงการทำงานของระบอบจึงเป็นสิ่งจำเป็น เช่นเดียวกับในกรณีของตลาดเสรี

และนี่ก็คือเหตุผลที่คนพูดกันนักหนาถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิรูปการเมือง เพราะความจริงก็คือ

ความเสียหายที่อาจตามมาจาก "ตลาดเสรี" ไม่ว่าจะตลาดการเงินหรือตลาดเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ต่อประเทศชาติโดยรวมนั้นใหญ่หลวงจนเกินกว่าที่เราจะนั่งดูตายโดยไม่คิดป้องกันได้

ที่พูดมานี้ไม่ใช่จะบอกว่าเราควรเข้าไปควบคุมตลาดเสรีทางการเมืองอย่างเบ็ดเสร็จหรือจนกระทั่ง

ตรงนี้เองที่เป็นเหตุผลว่าทำไมการพยายามหาจุดสมดุลในเรื่องนี้จึงทำได้ยากนัก

เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมา คุณอภิสิทธิ์ได้นำทีม

สส.ของพรรคประชาธิปัตย์ไปเยี่ยมเยียนและนำความช่วยเหลือที่จำเป็นไปมอบแก่ประชาชนเหยื่ออุทกภัยใน จ.ลพบุรี และสระบุรี ภายใต้การนำโดย สส.ในจังหวัดดังกล่าวของเรา

ซึ่งบังเอิญว่าทั้งคู่ต่างเป็นผู้หญิงและชนะการเลือกตั้งมาด้วยความยากลำบาก ในการต่อสู้ทางการเมือง

“ความยากลำบาก” หมายถึงแข่งขันโดยไม่ใช้เงิน และจึงไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้นำในท้องถิ่น

สส.ทั้งคู่ของเราประสบกับความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งมาแล้วมากกว่าหนึ่งครั้งก่อนจะได้รับชัยชนะ

และในปัจจุบันพวกเธอก็ได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากประชาชนอย่างเห็นได้ชัด

ที่ผมยกเรื่องนี้มาพูดก็เพราะการได้เห็น

สส.เหล่านี้ทำงานมันเดือนให้ผมนึกขึ้นมาได้ถึงส่วนที่ดีที่สุดของการเมืองในระบบเลือกตั้ง

หรือตลาดเสรีทางการเมือง

สส.ที่มาจาก การเลือกตั้งจะตื่นตัวและไหวทันต่อความต้องการของประชาชนที่เลือกตนเข้ามาอยู่ตลอด

และสาธารณะก็จะตอบแทนพวกเขาด้วยคะแนนเสียงที่มอบให้โดยไม่หวังผลตอบแทนในรูปตัวเงินใดๆ

การเห็นเช่นนี้ทำให้ผมอดคิดไม่ได้ว่า ส่วนหนึ่งแม้จะไม่ใช่วินัยที่เดียวของปัญหาที่เราเผชิญอยู่ตอนนี้คือ

เรายังมีนักการเมืองประเภทนี้ไม่มากพอที่จะให้ประชาชนได้เลือกเข้ามาทำงานให้แก่พวกเขา

เช่นเดียวกับที่มีน้อย สถาบันการเงินที่มีความรับผิดชอบพอที่เราจะแน่ใจได้ว่า

เมื่อให้เสรีภาพไปแล้วจะไม่ใช้มันในทางที่ผิด คำถามในที่นี้จึงอยู่ที่ว่า

แล้วทำไมนักการเมืองที่ดีแบบนี้จึงมีอยู่น้อยนัก?

ระหว่างที่เผ่าคิดหาคำตอบสำหรับคำถามนี้

เราก็คงต้องอยู่กับความเป็นจริงที่ว่าระบบที่มีอยู่ยังไม่ใช่ระบบที่สมบูรณ์แบบ และถ้าพูดกันตรงๆ เลยก็คือ

เป็นระบบที่เป็นอุปสรรคอย่างเห็นได้ชัดต่อพัฒนาการของสังคมและความอยู่ดีกินดีทางเศรษฐกิจของประชาชน

ผมเองไม่ใช่คนหนึ่งที่เชื่อว่าความเป็นธรรมต้องหมายถึงทัศนะของเสียงส่วนใหญ่เสมอไป

ผมเห็นเสียงส่วนใหญ่ของเราทำงานในสภามาตลอด 4

ปีที่ผ่านมาจนพอจะรู้แล้วว่ามันสามารถผิดพลาดได้ถึงขนาดไหน โดยเฉพาะเมื่อ “เสียงส่วนใหญ่”

ไม่ได้เป็นเสียงส่วนใหญ่ที่แท้จริง แต่เป็นการยกมือตามคำสั่ง

ดังนั้นระบบที่ดีก็ยังคงต้องการกลไกแบบอื่นเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลเท่าที่จำเป็นด้วย

นี่คือเหตุผลที่ผมสนับสนุนให้วุฒิสภามีส่วนหนึ่งมาจากการเลือกตั้ง และอีกส่วนหนึ่งมาจากการแต่งตั้ง

ไม่มีเหตุผลที่เราจะมีวุฒิสภาและสภาผู้แทนฯ ที่ประกอบด้วยคนที่มิดีเอ็นเอชนิดเดียวกันทั้งหมด มาถึงตอนนี้

คำถามของเราจึงอยู่ที่ว่า เราควรเดินต่อไปจากนี้มั๊ย?

เราควรยอมให้สภาผู้แทนฯ ส่วนหนึ่งมาจากการแต่งตั้งด้วยมั๊ย? ถ้าเรายอมรับเรื่องนี้ไม่ได้

สภาดังกล่าวจำเป็นต้องถูกจำกัดอำนาจมั๊ย? ในฐานะที่ผมเองก็เป็น สส.จากการเลือกตั้งคนหนึ่ง

ผมบอกได้เลยว่ามันเป็นการยอมรับในข้อบกพร่องของตัวเองและคณะที่จะยอมรับว่าคำถามเหล่านี้มีน้ำหนักที่ต้อง

รับฟัง และในความคิดเห็นของผม

ถ้าเราจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ

นี่น่าจะเป็นประเด็นที่เราควรให้ความสนใจมากกว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำถามเรื่องความอยู่รอดของพรรคการ

การเมืองและนักการเมืองในปัจจุบัน สิ่งสำคัญก็คือ

จะต้องไม่เดินทางลัดในการแก้ปัญหาโดยใช้อำนาจจำกัดลิดรอนเสรีภาพของปัจเจกบุคคลที่จะเลือกทำในสิ่งที่พ

พวกเขาคิดว่าดีที่สุด

นอกจากนี้ ในการเมือง พวกเรายังจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงคุณค่าของพลเมืองที่ตื่นตัวทางการเมือง

เราไม่สามารถทิ้งการเมืองไว้ในมือของนักการเมืองแต่เพียงฝ่ายเดียวได้

การเคลื่อนไหวด้วยจิตสำนึกทางการเมืองของพลเมืองคู่ควรที่จะมีผู้นำที่ไม่เพียงซื่อสัตย์และจริงใจต่ออุดมการ

ณ์

แต่ต้องเป็นผู้ที่สาธารณะมองเห็นว่าเป็นเช่นนั้นด้วย นี่คือเหตุผลที่ไม่ควรมีใครคนใดคนหนึ่งอยู่เหนือกฎหมาย

และกฎหมายจำเป็นต้องอ่อนไหวต่อวัฒนธรรมและความต้องการที่เฉพาะเจาะจงของคนในประเทศด้วย

ถ้าเราสามารถขอยอดจากขบวนการภาคประชาชนที่เป็นอยู่ในตอนนี้ไปสู่สาธารณชนในวงกว้างที่ตื่นตัวและมีจิต

สำนึกทางการเมืองอย่างแท้จริง ที่ได้รับการสนับสนุนโดยสื่อที่ตื่นตัวและปราศจากอคติได้

เมื่อนั้นผมเชื่อครับว่าเราจะสามารถรับมือกับข้อบกพร่องของประชาธิปัตย์ได้

ไม่ต้องสงสัยเลยว่าพลเมืองที่ขาดความกระตือรือร้นทางการเมืองจะเชิญชวนนักการเมืองที่เลวร้ายที่สุดเท่าที่จะ

เป็นไปได้เข้ามา คำถามของเราจึงอยู่ที่ว่า

ยังมีอะไรอีกบ้างที่เราอาจทำได้เพื่อควบคุมสัญชาตญาณของนักการเมืองที่จะใช้ประโยชน์จากระบบเสรีนิยมใน

ทางที่ผิดอีก? ใครมีข้อเสนอแนะที่แตกต่าง เชิญนะครับ เพราะที่สุดแล้ว นี่ละครับประชาธิปัตย์!